

Aktualno je zbral mag. Igor Lipovšek, Zavod RS za šolstvo
igor.lipovsek@zrss.si

Mednarodna konferenca Sirikt 2016

Sirikt – 10. mednarodna konferenca o rabi sodobne e-tehnologije in e-veščin pri pouku – je potekal 6. in 7. oktobra v Kranjski Gori. Na spletni strani <http://www.zrss.si/digitalnahnjiznica/zbornik-sirikt2016/#48> lahko preberete zbornik prispevkov. Geografijo so s svojimi nastopi predstavljali Jure Radišek, OŠ Franja Malgaja Šentjur – **Učenci kot astronauti na Mednarodni vesoljski postaji in pri pouku geografije**; Tina Pintar, Gimnazija Poljane – **Samostojno učenje z Moodleom**; Andrej Nemeč, OŠ Prežihovega Voranca Bistrica – **Učimo se skupaj**; Ingrid Zupanc Brečko, I. osnovna šola Celje – »Jajčenje« – učenci učijo s svojo metodo; Valentina Maver, Gimnazija Bežigrad – **Svetlobno onesnaževanje v oblaku**; Jelka Kramp, OŠ Dobje – **Z Oblakom 365 do znanja o potresih in vulkanih**; Manca Grilj, OŠ Marije Vere – **Digitalno kiparjenje pri pouku**. Bistvena odlika konference je neposredno sodelovanje udeležencev in predavateljev, saj je samo četrtina dejavnosti frontalnih; ostale potekajo v delavnicah in majhnih skupinah.

Mednarodna konferenca Sirikt 2016

Odlikovanje za revijo Acta carsologica

Predsednik Republike Borut Pahor je z redoma za zasluge za izjemen prispevek k razvoju

slovenskega in svetovnega krasoslovja ter uveljavljanju slovenske znanosti v svetu odlikoval revijo Acta carsologica, vodilno krasoslovno revijo na svetu, ki je začela izhajati pred 60 leti. Danes je Acta carsologica revija z mednarodno vsebino, mednarodnim značajem in mednarodnim uredniškim odborom.

Vsebina vsakokratne številke revije je dostopna na spletu. Zadnjo si lahko ogledate na <http://ojs.zrc-sazu.si/carsologica/issue/view/437>.

Natečaj za geografski prospekt v Štanjelu

V Štanjelu so 15. oktobra podelili priznanja najboljšim mladim likovnim oblikovalcem Fabianijevega bienala, ki so ga pripravili OŠ Komen, OŠ Dutovlje, Društvo likovnih pedagogov Primorja in Društvo učiteljev geografije Slovenije. Sobotno dogajanje v starodavnem kraškem kraju je bilo v znamenju mladih in njihovih učiteljev.

V Grajzarjevi galeriji je bila na ogled razstava Kras, odsev prostora, ki so jo pripravili člani Društva likovnih pedagogov Primorja. Organiziran je bil vodeni ogled razstave Nataše Kolenc – Skozi Fabianijev Štanjel in po Fabianijevi poti. V Viteški dvorani so bila predavanja dr. Tatjane Resnik Planinc, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta – Geografsko zamišljanje pokrajine; dr. Domna Zupančiča, Fakulteta za arhitekturo Univerze v Ljubljani – Materializacija črte; Arhitektura med zaslonom in krajino; in dr. Beatriz Tomšič Čerkez, Oddelek za likovno pedagogiko Pedagoške fakultete Univerze v Ljubljani – Sodobna arhitektura in prostorska identiteta. Vrhunec pa je predstavljala podelitev priznanj.

Na 7. natečaju otroškega prostorskega oblikovanja so bile najboljše stvaritve OŠ Puconci, OŠ Grm Novo mesto in OŠ Prestranek.

Komisija natečaja za geografski prospekt je proglasila za zlato kolekcijo prispevke OŠ Šempas, mentorice Patricije Pregrad. Zlato priznanje so prejeli Taja Pavlin, Nik Škarabot ter Nina Pelicon in Jaka Mladovan iz OŠ Šempas.

Natečaj za geografski prospekt v Štanjelu

Srebrni priznanji sta prejela prospekta Maše Korečič iz OŠ Šturje Ajdovščina ter Nike Klun in Žige Kluna iz OŠ Majde Vrhovnik. Bronasti priznanji sta prejela Katarina Babič iz OŠ Naklo in Jakob Čehovin iz OŠ Branik.

Organizatorji so izdali tudi bogat zbornik, ki vsebuje vsebino predavanj, zapise odločitev žirij, imena nagrajencev ter posnetke izbranih del. Tako oblikovani zbornik je didaktično gradivo in vabilo mladim ustvarjalcem, njihovim mentorjem in šolam, da čez dve leti spet pošljejo svoje izdelke.

Seminar Drugačna geografija

V Vipavski dolini je 14. in 15. oktobra potekal seminar Zavoda RS za šolstvo, združen z 11. taborom Društva učiteljev geografije Slovenije. Udeležba je preseгла tabore prejšnjih let, saj se je izobraževanja v obeh dneh udeležilo 55 učiteljev.

Seminar Drugačna geografija

V petek so se predvidenim Tatjani Kikec, Mirsadu Skorupanu, Antonu Polšaku, Rožletu Bratcu Mrvarju in Igorju Lipovšku pridružili še zunanji predavatelji z zanimivimi temami: Meddržavno povezovanje ob porečjih – Mitja Bricelj; Globalno partnerstvo za vodo – Martina Zupan; Konceptualni načrt in povezovanje z lokalnimi skupnostmi v skupni akciji ARSO–ZGS oznak visokih voda – Peter Frantar; Ugotavljanje primernih lokacij zadrževalnikov za potrebe namakanja kmetijskih zemljišč v porečju Vipave z uporabo podatkov LIDAR – Jurij Krajčič; Potovanje v Sabah – Nataša Mrak. Edini terenski del v petek je bil učni sprehod do izvira Hublja.

Sobotni del seminarja je bil v celoti namenjen terenskemu delu ob Vipavi. Celostno je bila obravnavana vloga reke v pokrajini; preučili so jo na petih mestih. Ogleдали so si tudi čistilno napravo. Blagajnik DUGS je pripravil tudi reportažo in zbral gradivo na <http://vipava2016.splet.arnes.si/>.

Geografska olimpijada Jugovzhodne Evrope 2017 bo v Rušah

Od 23. septembra, ko se je v Mariboru zbral pripravljalni odbor za organiziranje Geografske olimpijade Jugovzhodne Evrope, potekajo intenzivne priprave za tekmovanje, ki je s kratico poimenovano BIGEO3. Doslej sta bili organizirani dve olimpijadi, tretjo pa je Mednarodna geografska zveza poverila Sloveniji. Ker olimpijada poteka na terenu, kjer tekmovalci ugotavljajo pokrajinske značilnosti in medsebojne vplive ter povezanost geografskih dejavnikov, je bilo treba upoštevati več meril ob izbiri kraja za izvedbo srečanja učencev, dijakov in mentorjev desetih držav. Izbrali so Ruše, saj je tamkajšnja osnovna šola Janka Glazerja velikodušno ponudila pomoč za organiziranje namestitve, prehrane, nudenja tekmovalnega in obtekmovalnega okolja ter druge logistike. Pri organizaciji bosta sodelovali tudi Srednja šola Ruše in Filozofska fakulteta v Mariboru ter nekateri učitelji, ki so že v preteklosti organizirali tekmovanja ali so sodelovali na svetovnih olimpijadah.

Tekmovanje bo potekalo od 25. junija do 1. julija 2017. Vsako državo bodo zastopali

Geografska olimpijada Jugovzhodne Evrope 2017 bo v Rušah

štirje osnovnošolci, štirje srednješolci in štirje mentorji. Tekmovalne discipline so tri: pisni test s petimi geografskimi temami – prebivalstvo, gospodarstvo, podnebje, geomorfologija in kartografija; terensko raziskovanje in poročilo o njem; večpredstavnostni kviz. Končno uvrstitev tekmovalcev določi vsota vseh treh disciplin.

Študijska srečanja učiteljev osnovnih šol

Oktober in novembra je potekal prvi krog študijskih srečanj učiteljev geografije. Odziv učiteljev je bil podoben kot lansko leto. V povprečju se je srečanj udeležila dobra polovica vabljenih; upoštevati pa je treba, da so večpredmetni učitelji prejeli tri ali celo štiri vabila in so se morali glede udeležbe omejiti. Osrednja tema pri vseh predmetih je bilo formativno spremljanje/preverjanje, ki ga za praktično rabo podpira tudi ustrezna publikacija ZRSŠ. Pedagoški svetovalci so predstavili nabor rešitev za predmetno

Študijska srečanja učiteljev osnovnih šol

didaktiko in odgovarjali na vprašanja učiteljev. Na nekaterih srečanjih so didaktične pristope predstavili tudi učitelji in vabljeni zunanji predavatelji.

Drugi del študijskih srečanj bo v zimskih mesecih potekal v spletnih učilnicah. Učitelji bodo vanje oddajali svoje izdelke in se ob njih pogovarjali o rešitvah in spoznanjih, ki so plod njihove učne prakse. Teme geografskih diskusij bodo formativnost, nacionalno preverjanje znanja, raba revije Geografija v šoli, taksonomije učnih ciljev, rastlinstvo kot geografski in učni dejavnik, komentarji predstavljenih primerov dobre prakse, projekt BE-SMaRT ter učna uporabnost monografije Oblikovanje predstav o slovenskih pokrajinah. Pedagoški svetovalci nameravajo povzetke razprav oblikovati v priporočila za boljši pouk geografije.

Projekt ATS in geografsko raziskovanje vode v Sevnici

Osnovna šola Sava Kladnika iz Sevnice sodeluje v mednarodnem projektu ATS2020, ki ga v Sloveniji vodi Zavod RS za šolstvo. V projektu razvijajo vsepredmetne veščine: komuniciranje, kritično razmišljanje, delo z viri, argumentiranje in raba informacijske tehnologije za načrtovanje ter preverjanje uspešnega učenja. Šole, vključene v projekt, poskušajo razvijati čim bolj uporabne modele dobrega učenja, jih preveriti v praksi in ponuditi drugim šolam. Na OŠ Sava Kladnika so se pri pouku geografije odločili združiti delo v elektronskem listovniku Mahara in terensko raziskovanje porečja Save. Učni cilji so bili oblikovani na več ravneh: vsebinski cilji pouka geografije, metodološko-raziskovalni oz. veščinski cilji geografije ter splošni in operativni vsepredmetni cilji. Na široki odnosni cilj – *vloga vode v pokrajini in sobivanje človeka z njo* – so bili vezani ostali cilji: od opazovanja, opisovanja, orientiranja in kartiranja, raziskovanja in dokazovanja, do predstavljanja, prikazovanja, beleženja, arhiviranja in javnega nastopanja.

Učenci so pri pouku in v spletnem okolju najprej zasnovali cilje svojega učenja in merila ter seznam dokazil, s katerimi bodo sami ali ob povratni informaciji sošolcev in učiteljice Marjete Teraž preverili doseganje učnih ciljev.

Projekt ATS in geografsko raziskovanje vode v Sevnici

15. septembra so odšli na dvourno 3-kilometrsko raziskovalno pot ob Savi. Ob poti so učenci predstavili načine orientiranja ob reki ter vzroke in posledice poplav ter možnosti za obvarovanje pred njimi. Opravili so več vremenskih, hidroloških in drugih pokrajinskih meritev, jih zapisali in obenem odgovorili tudi na vprašanja.

Da bi bilo učenje bolj pristno, so terensko raziskovanje združili s projektom Označimo poplavo, ki ga vodijo Ministrstvo za okolje in prostor, Agencija RS za okolje in hidrogeografska komisija Zveze geografov Slovenije. Zato so se učenci na terenu srečali s predstavniki omenjenih institucij in s predstavniki Občine Sevnica.

Na koncu terenskega dela so se učenci s pomočjo zemljevidov, kompasov in naprav GPS pozabavali še z orientacijsko nalogo in poiskali zaklad. Ko so se vrnili v šolo, so ovrednotili svoje delo; nekateri učenci so predstavili geografsko znanje, ki so ga pridobili, nekateri sodelovalni vidik, nekateri večinskega, nekateri pa vtise, ki so jih zbrali. Končni razmislek o učenju in pouku ter dokazila – snemali so tudi film in fotografirali – bodo objavili v spletnem listovniku.

Erasmusov projekt BE-SmaRT

Erasmusov projekt BE-SmaRT poteka v skladu z mislijo raziskovalca Thora Heyerdahla:

»Meje? Nobene še nisem videl! Slišal pa sem, da obstajajo v glavah in razmišljanju nekaterih ljudi.« Slovenski naslov projekta je Učenje o mejah – prostor, spomin in razmislek o čezkulturnosti (Border Education – Space, Memory and Reflections on Transculturality).

V njem so svoje znanje združile Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani, Univerza Claude Bernard Lyon, Univerzitetni kolidž St. Mary Belfast, Univerza Tartu, Evropska akademija Otzenhausen, Visoka šola Eskilstuna in Pedagoška visoka šola Freiburg. Evropska unija je projekt podprla predvsem zaradi tega, ker se je pomen političnih meja v EU v zadnjih 25 letih povsem spremenil, zato je v projektu nastalo bogato gradivo za poučevanje o mejah.

Poučevanje oziroma učenje o mejah temelji na konceptu transformirnega učenja, ki ga je utemeljil Jack Mezirow. Postopek učenja učencev, dijakov in študentov poteka skozi 10 različnih dejavnosti, v katerih obogatijo svoje znanje, se postavijo v vlogo drugih, razširijo svoj pogled, morebiti omilijo svoje predsodke ali stereotipe, razjasnijo svoja stališča ter so sposobni ravnati ob težavah in reševati probleme.

Projekt so Tatjana Resnik Planinc, Katja Vintar Mally, Boštjan Rogelj in Mojca Ilc Klun 24. oktobra predstavili osnovnošolskim učiteljem na seminarju v Ljubljani. Ključni del seminarja je bila delavnica, v kateri so udeleženci ustvarili in predstavili svoj pristop k pouku o mejah po desetih spoznavnih korakih.

Erasmusov projekt BE-SmaRT

Žalna seja v spomin na Darka Radinja

11. januarja 2017 je na Filozofski fakulteti potekala žalna seja v spomin na decembra preminulega dr. Darka Radinja, rednega profesorja na oddelku za geografijo in zaslužnega

profesorja Univerze v Ljubljani. Poleg predstojnika oddelka za geografijo in prodekana Filozofske fakultete so spregovorili tudi njegovi sodelavci, študenti in prijatelji.

Z iskreno spoštljivostjo so opisali njegove zasluge za razvoj geografije, vzgojo in usposabljanje učiteljev. Iz njegovega ustvarjalnega opusa so izpostavili obsežno raziskovalno in pedagoško delo, ljubezen do slovenske pokrajine, skrb za natančen strokovni jezik, retoričnost, regionalnogeografski pristop, jasnost, prodornost in neposrednost misli ter lastnost, da je tudi izpite spreminjal v dodatno poučevanje in strokovno razpravljanje s kandidatom.

Prirodoslovno-matematično fakulteto je končal leta 1952 iz predmetov fizika z meteorologijo, etnologija in geografije kot predmeta A. Po diplomi je postal gimnazijski učitelj in se leta 1959 vključil v takratni Geografski inštitut PMF, sedanjí Oddelek za geografijo FF v Ljubljani. Leta 1960 je postal asistent in kasneje predavatelj. Doktoriral je na Filozofski fakulteti leta 1965. Od leta 1966 je bil docent za fizično geografijo ter od leta 1972 izredni in od leta 1983 do upokojitve leta 1996 redni profesor. V letih 1967/68 se je na moskovski in leningrajski univerzi izpopolnjeval v geomorfologiji in hidrogeografiji. Torišča njegovega raziskovanja so bila didaktika, geomorfologija, hidrogeografija in varstvo okolja. Predaval je metodiko geografskega pouka in bil vrsto let urednik Geografskega obzornika. Sodeloval je z Zavodom SRS za šolstvo, kjer je bil član različnih komisij ter je za zavod izdelal več načrtov, poročil, mnenj in ocen. Sodeloval je tudi kot mentor pri gibanju »Znanost mladini« ter je med drugim vodil mladinske raziskovalne taborne v letih 1972–1975.

Profesor Radinja ima velike zasluge za razvoj fizične geografije, posebno hidrogeografije, in predmeta varstvo geografskega okolja na ljubljanski univerzi. Na njemu lasten način je kritično posegal tudi na področji teorije geografije in terminologije. Njegove razprave o teh vprašanjih so izšle v Geografskem vestniku in Geografskem obzorniku. S številnimi gesli iz hidrogeografije in varstva okolja ter njihovo razlago je sodeloval tudi pri Geografskem terminološkem slovarju. Ponovimo njegovo vprašanje: »Ali ni upravičena misel, da ne pogrešamo le kompleksne, regionalne, problemske ali kakršne druge geografije, temveč predvsem kritično, vendar kritično ne le navzven, temveč tudi navznoter?« Vprašanje ni bilo ne prvi in ne zadnji Radinjev poziv k bolj kompleksni in bolj kritični geografiji. K smeri, ki se je pri svojem raziskovanju držal tudi sam.

Nevenka Cigler, upokojena pedagoška svetovalka za geografijo

In memoriam: France Benedik (1937–2016)

Poleti nas je iznenada zapustil učiteljski kolega France Benedik, učitelj geografije in zgodovine, velik ljubitelj narave in nadvse aktiven član Geografskega društva Gorenjske.

Rojen je bil v gorenjski hribovski vasi Strmica nad Selško dolino, kjer je preživel otroška leta in drugo svetovno vojno. Šolal se je v gimnaziji v

Foto: Marjan Luževič

Škofji Loki, nato pa je na Filozofski fakulteti v Ljubljani končal prvo stopnjo študija zgodovine in geografije. Od leta 1968 je poučeval v Osnovni šoli Simona Jenka v Kranju, kjer se je pred 12 leti upokojil.

France Benedik je bil mnogo več kot le strog in pravičen učitelj svojih predmetov. Kot izobražen, nadvse prijazen in topel človek je bil vedno pripravljen pomagati, kjer koli se je pokazala potreba. Mlajšim kolegom učiteljem je bil dobrohoten mentor, kolegom pa dober prijatelj in sodelavec.

Pri pouku je zahteval red in disciplino. Učenci so ga spoštovali, številni so ga imeli radi. Mnoge je navdušil, da so se vključili v njegov planinski krožek in mu sledili v planine, kjer so ob sobotah spoznavali naravo v vsej njeni pestrosti in lepoti. Sam se je za hojo v hribe navdušil že v rani mladosti, ko je najprej prehodil vse domače vzpetine, pozneje pa vse vrhove slovenske planinske poti. Hkrati se je aktivno vključil v delo Planinskega društva Kranj in postal koordinator mentorjev planinskih krožkov po osnovnih šolah kranjske občine. Na njegovo pobudo je bila ustanovljena planinska šola, kjer so se mladi planinci na vseh osnovnih šolah v občini usposabljali za varno hojo v gore. Leta 1973 je bil izvoljen za načelnika Mladinskega odseka PD Kranj, ki ga je vodil celih štirideset let. Planinska zveza Slovenije in Planinsko društvo Kranj sta mu podelila vsa najvišja priznanja in listino za življenjsko delo.

Kot član Geografskega društva Gorenjske ni manjkal na nobenem njegovem predavanju, delavnici ali ekskurziji, na mnogih je sodeloval s svojim prispevkom. Z ženo sta se udeležila vseh prvomajskih ekskurzij Gorenjskega geografskega društva v evropske pokrajine, kjer je skoraj vedno pripravil tudi prispevek ter ga predstavil v avtobusu ali na terenu. Pripravil in vodil je

geografske ekskurzije za člane društva, med njimi po Kraškem Robu in po Banjšicah.

Poznal je vsak hrib, cerkvico, poti in steze. Kljub letom je premagoval strmine kot mladenič. Želeli smo si, da bi v njegovih letih tudi mi imeli toliko energije. Žal se je iztekla tudi njegova pot. Pogrešali ga bomo.

Popravki

V prejšnji številki revije *Geografija v šoli*, letnik 24 (2016), št. 2–3 so bili pomotoma napačno označeni trije članki in sistemu COBISS. Članek Natalije Vrečer z naslovom *Razumevanje beguncev v Sloveniji* je bil napačno označen kot strokovni članek 1.04, pravilna oznaka je izvirni znanstveni članek 1.01. Prav tako je bil z napačno oznako strokovnega članka 1.04 označen članek Damirja Josipoviča z naslovom *Migracije v Slovenijo iz (nekdanje) Jugoslavije po drugi svetovni vojni*, pravilna oznaka je izvirni znanstveni članek 1.01. Enako velja za članek *Pomen vključevanja migracijske tematike in vsebin medkulturne vzgoje v vse učne predmete* avtorice Janje Žitnik Serafin; pravilna oznaka njenega članka je izvirni znanstveni članek 1.01.

Migracije v Slovenijo iz (nekdanje) Jugoslavije po drugi svetovni vojni

Migrations to Slovenia from (Former) Yugoslavia after World War II

Povzetek
Članek predstavlja opis migracijskih tokov v Slovenijo po drugi svetovni vojni. Avtor razlaga spremembe v etnični strukturi prebivalstva Slovenije z vidika učne vsebine notranjejugoslovanskih migrantov. Predstavi glavne etnične skupine v Sloveniji in njihovo migracijsko zaledje. Razloži tudi vzroke za priseljevanje in predstavi teorijo priseljevalnih migrantov. Članek se ustavi tudi pri današnjem migracijskem trenutku Slovenije in izpostavlja ključne probleme, ki spodbujajo napovedno raziskovanje iz Slovenije.

Abstract
The article outlines the waves of migration to Slovenia after World War II. The author explains the changes to the ethnic structure of Slovenia's population from the aspect of the impact of internal Yugoslav migrants. He presents the main ethnic groups in Slovenia and their migratory hinterland. He also explains the reasons behind immigration and presents the theory of pseudo-voluntary migrations. The article also mentions the present-day migration situation in Slovenia and highlights the main problems that are triggering the latest wave of emigration from Slovenia.

Key words: Slovenia, migration, ethnic structure, migrants, immigrants, health drama, migration theories.

Pomen vključevanja migracijske tematike in vsebin medkulturne vzgoje v vse učne predmete

Importance of Integrating Migration Topics and Intercultural Education Contents into All Subjects

Povzetek
V članku je uvodoma na kratko predstavljen pomen vključevanja migracijske tematike ter vsebin medkulturne vzgoje in izobraževanja v učna gradiva, med drugim tudi z namenom ustvarjanja vključujočega vzdušja v šoli in preprečevanja medvrstinskih konfliktov na etnični, kulturni, jezikovni ali verski osnovi. V nadaljevanju avtorica komentira prisotnost teh vsebin v dveh zbirkah osnovnošolskih učnih gradiv za geografijo.

Abstract
In the introduction, the article briefly presents the importance of integrating migration topics and intercultural education contents into learning materials, among other things for the purpose of creating an inclusive atmosphere in school and preventing peer conflicts stemming from ethnicity, culture, language or religion. The article continues with the author's comments regarding the presence of these two sets of content in two collections of primary school learning materials for geography.

Key words: intercultural education, geography lessons, learning materials for geography, primary school, migratory minorities.

V članku Martine Bofulin *Priseljevanje iz ljudske republike Kitajske in otroci migranti v Sloveniji* iste številke je napačno zapisana velika začetnica omenjene države; pravilno se naslov članka glasi *Priseljevanje iz Ljudske republike Kitajske in otroci migranti v Sloveniji*.

V članku *Intervju z Ibrahimom Nouhoumom, migrantom iz Malija* avtorice Zdenke Schauer iz iste številke revije je bila objavljena netočna trditev, in sicer: »Za mene so rekli, da sem bil najboljši matematik na gozdarstvu iz Malija.« Pravilna trditev se glasi: »Meni so rekli, da je bil najboljši matematik na gozdarstvu iz Malija.«

Za omenjene napake se avtorjem iskreno opravičujemo.

Uredništvo revije Geografija v šoli